

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

GELENEKSEL TÜRK
SANATLARI DERSİ
Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI.....	7
2.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	7
2.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9

3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 10

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	10
3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünölebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıf ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürölen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabacak öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları gibi iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir. Dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Geleneksel sanatlar; toplumların kültürleri hakkında bilgi verip özgün ve yöresel özellikleri yansıtır. Anadolu top-raklarında sayısız uygarlık yaşamıştır. Türk toplumu, yüzyıllardır Anadolu'da farklı kültürler içinde toplumsal değerlerini koruyarak kendine has kültürel değerleri bugüne kadar taşımıştır. Bu kültürel değerlerden en önemlileri de “geleneksel Türk sanatları”dır. Geleneksel Türk sanatları, dünyadaki en geniş kültürel zenginliklerden biri olarak kabul görülmektedir.

Geleneksel Türk sanatlarının tarihi, Anadolu'daki yerleşimin binlerce yıl öncesine dayandığı için oldukça köklüdür. Anadolu'ya gelen her topluluk geride önemli bir sanat kültürü bırakmıştır. Türk toplulukları da bu kültürlerden çok özel bir birleşim ortaya çıkarak çeşitli el sanatlarının günümüze kadar ulaşmasına öncülük etmiştir.

Geleneksel Türk sanatları, fetihlerin yoğun olarak yapılması ve fethedilen yerlerde özellikle İslami mimarinin çok fazla uygulanmasının etkisi ile en parlak dönemlerinden birini Osmanlı döneminde yaşamıştır. Yapılan bu mimari eserlerin süslemelerinde çini, hüs-i hat, kalemişi, halı gibi pek çok farklı sanat dalları icra edilmiştir. Mimarının yanı sıra evlilik, dinî törenler, doğum gibi çeşitli kültürel değerler de geleneksel Türk sanatların uygulanması ve gelişmesine katkıda bulunmuştur. Geleneksel Türk sanatlarını gerçekleştiren sanatçıların oluşturduğu oda ve ocaklar sayesinde yeni birçok sanatçının yetiştirilmesi sağlanmıştır. Geleneksel Türk sanatları uygulamaları yüzyıllar boyunca değişmiş ve günümüze yaklaştıkça daha modern çizgilere kavuşmuştur.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı ile Türk kültürüne ve kültürün bir parçası olan geleneksel sanatlara sahip çıkan, bilinçli ve donanımlı nesillerin yetişmesi amaçlanmıştır.

2.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Geleneksel Türk sanatlarını tanıma ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları
- Millî ve kültürel kimliği özümsemesi, tarihî çevreyi tanıma ve koruma bilincini kazanmaları
- Yaşadığı coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları
- Yaşamlarında estetik kavramının önemini fark etmeleri
- Geleneksel Türk sanatlarının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşim konusunda bilgi sahibi olmaları
- Türk motiflerinin kökeni, tarihî seyri içinde gelişim ve değişimi hakkında bilgi sahibi olmaları
- Kültür varlıkları hakkında bilgi sahibi olmaları, bunların korunması, restorasyonu ve sürdürülebilirliği konusunda gerekli temel bilgiye ulaşmaları
- Sanat dili ve sanatçı gözü ile bütün değerlere yeni bir pencereden bakma ve yorumlama becerisi kazanmaları
- Müze ve kütüphane ziyaretleri gerçekleştirme, sanatsal etkinliklere katılma ve sanat kültürü konularına ilişkin alışkanlık kazanmaları

2.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Eser inceleme
- Biyografi hazırlama
- Görsel okuryazarlık
- Sanat okuryazarlığı
- Kronolojik düşünme
- Yorumlama
- Araştırma

- İletişim
- Kùltürler arası iletişim
- Eleştirel düşünme
- Analitik düşünme
- Sentez yapma
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma
- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma

2.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi, kültürel değerler bakımından besleyici, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede öğrencilere yol gösterici olmalıdır.
- Öğretmen, etkinliklerin uygulanmasında yakın çevreden örneklerle ağırlık vermelidir.
- Öğretmen; öğrencilerin yakın çevredeki kültürel değerlere yönelik gezi ve gözlem faaliyetlerine imkân vermelidir.
- Öğretmen, hedef kazanımlara yönelik uygulamalarda farklı etkinlik örnekleri vermeye dikkat etmelidir.
- Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarına ait biyografi ve kronoloji hazırlamalarına fırsat verilmelidir.
- Öğretmen, öğrencilerin sanat eserlerinden faydalanarak yaratıcı düşünme yetilerini kullanmalarına rehberlik etmelidir.
- Sınıf ortamı, öğrencileri öğrenmeye motive etmek amacıyla düzenlenmelidir.
- Öğretmen, öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun öğrenme türleri sunmalı ve her öğrencinin kendi kararını oluşturmaya yardımcı olmalıdır.
- Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde mevcut teknolojik donanımları kullanmalıdır.
- Anlatılacak konuyla ilgili görsellerle desteklenmiş sunular hazırlanmalıdır.
- Öğrenme anlamlı olmalıdır. Yeni öğrenilecek kavram, bilgi ve ilkeler öncekilerle ilişkilendirilmelidir.
- Anlatım yönteminin yanında derslerde soru-cevap ve tartışma teknikleri kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin hedef kazanımları edinebilmeleri için öğrenme sürecine aktif katılmaları sağlanmalıdır.
- Sınıf içi etkinlikler öğrencilerin zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine imkân sağlayacak şekilde hazırlanmalıdır.
- Hedef kazanımlara yönelik çalışmalarda disiplinler arası ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Öğrenciler her eğitim öğretim döneminde en az bir kere doğrudan müzeye götürülmeli, derslerde sanal ortamda anlatılan konular farklı müze ziyaretleri ile de pekiştirilmelidir. Müzelerin; hayatın içerisinde canlı, dinamik, farklı sosyal ve kültürel etkinliklerin yapıldığı yaşayan mekânlar olduğu örnek faaliyetlerle gösterilmelidir. Öğrenciler özellikle geleneksel Türk sanatı örneklerinin yer aldığı müzelere götürülmelidir.
- Öğrencilere geleneksel Türk sanatlarının toplumumuzun kültür değerlerinin oluşması, ta-nınması ve nesilden nesile aktarılmasındaki rolü ve önemi kavratılmalıdır.
- değerlendirme sürecine aktif olarak katılmalı ve eksiklerini gidermesi yönünde bilinçli hareket etmelidir.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

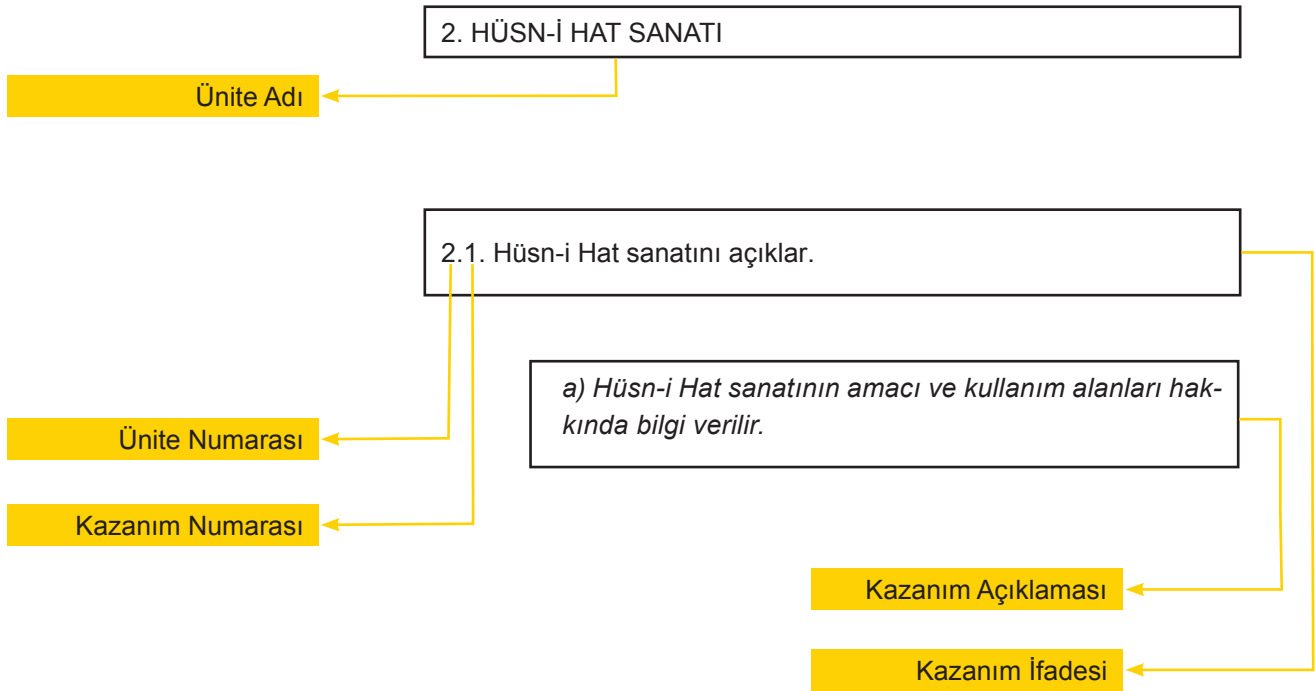
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
GELENEKSEL TÜRK SANATLARINA GİRİŞ	2	4	6
HÜSN-İ HAT SANATI	3	6	8
TEZHİP SANATI	5	7	10
EBRU SANATI	3	9	13
CİLT SANATI	3	6	8
ÇİNİ SANATI	4	10	14
KÂTİ' SANATI	5	6	8
MİNYATÜR SANATI	3	12	17
KALEMİŞİ SANATI	4	6	8
HALI-KİLİM SANATI	3	6	8
TOPLAM	35	72	100

3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda on ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; ünite numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklama, sınırlama veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARINA GİRİŞ

- 1.1. Geleneksel Türk sanatlarının kültürel önemini açıklar.
- 1.2. İslam Dini'nin geleneksel sanatlar üzerindeki etkisini açıklar.

2. HÜSN-İ HAT SANATI

- 2.1. Hüsni Hat sanatını açıklar.

a) Hüsni Hat sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

b) Hüsni Hat sanatı çeşitleri tanıtılır.

- 2.2. Hüsni Hat sanatının tarihçesini açıklar.

- 2.3. Hüsni Hat sanatının önde gelen sanatçıları listeler.

Şeyh Hamdullah, Ahmet Karahisarî, Hafız Osman, Sultan Abdülmecid, Mustafa Rakım, Veliyüddin Efendi, Yesarizâde Mustafa İzzet ve Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin önemli eserleri tanıtılır.

3. TEZHİP SANATI

- 3.1. Tezhip sanatını açıklar.

Tezhip sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

- 3.2. Tezhip sanatının tarihçesini açıklar.

- 3.3. Tezhip sanatında kullanılan motifleri ayırt eder.

- 3.4. Tezhip sanatında kullanılan teknikleri açıklar.

- 3.5. Tezhip sanatının önde gelen sanatçıları listeler.

Baba Nakkaş, Kara Memi, Şah Kulu, Ali Üsküdârî, Abdullah Buhari, Hezargradizâde Seyyid Ataulah'ın önemli eserleri tanıtılır.

4. EBRU SANATI

- 4.1. Ebru sanatını açıklar.

Ebru sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

- 4.2. Ebru çeşitlerinin özelliklerini açıklar.

Battal ebru, tarama (gelgit) ebru, şal örneği, bülbülyuvası, somaki ebrusu, taraklı ebru, hafif ebru, serpmeli ebru, petrol ebru, çiçekli ebru (Necmeddin ebrusu), kumlu ebru, kılıçlı ebru çeşitleri tanıtılır.

- 4.3. Ebru sanatının önde gelen sanatçıları listeler.

Hatib Mehmet Efendi, Şeyh Sadık Efendi, Hazarfen Edhem Efendi, Nafiz Efendi, Necmeddin Okyay, Sami Okyay, Sacid Okyay ve Mustafa Düzgünman'a ait eserler tanıtılır.

5. CİLT SANATI

- 5.1. Cilt sanatını açıklar.

Cilt sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

- 5.2. Cilt sanatında kullanılan teknikleri açıklar.

- 5.3. Cilt sanatında kullanılan motif ve üslupları ayırt eder.

6. ÇİNİ SANATI

6.1. Çini sanatını açıklar.

Çini sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

6.2. Çini sanatının tarihçesini açıklar.

a) Orta Asya'daki Türk devletlerinde çini sanatının kullanımı hakkında bilgi verilir.

b) Selçuklu ve Osmanlı Devletine ait çini örnekleri incelenir.

6.3. Çini sanatında kullanılan motifleri ayırt eder.

6.4. Çini sanatında kullanılan teknikleri açıklar.

7. KÂTİ' SANATI

7.1. Kâti' sanatını açıklar.

Kâti' sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

7.2. Kâti' sanatının tarihçesini açıklar.

7.3. Kâti' sanatında kullanılan motifleri ayırt eder.

7.4. Kâti' sanatında kullanılan teknikleri açıklar.

7.5. Kâti' sanatının önde gelen sanatçıları listeler.

Abdullah Kâti', Aşık Çelebi, Efşancı Mehmed, Bursalı Fahri, Mehmed b. Gazanfer, Benli Ali Çelebi, Abdülkerim Çelebi, Mehmed Nakşî, Gazneli Mahmud, Mehmed Halazâde, Canbazzâde Osman ve Derviş Hasan Eyyubî'ye ait eserler tanıtılır.

8. MİNYATÜR SANATI

8.1. Minyatür sanatını açıklar.

a) Minyatür sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

b) Minyatür sanatında kullanılan teknikler hakkında bilgi verilir.

8.2. Minyatür sanatının tarihçesini açıklar.

a) Uygurlarda minyatürlerinin genel özellikleri açıklanır. Minyatür konuları, kompozisyon özellikleri ve renk kullanımı hakkında bilgi verilir.

b) Selçuklularda minyatürlerinin genel özellikleri açıklanır. Minyatür konuları, kompozisyon özellikleri ve renk kullanımı hakkında bilgi verilir.

c) Osmanlılarda minyatürlerinin genel özellikleri açıklanır. Minyatür konuları, kompozisyon özellikleri ve renk kullanımı hakkında bilgi verilir.

8.3. Minyatür sanatının önde gelen sanatçıları listeler.

Nakkaş Sinan Bey, Matrakçı Nasuh, Nakkaş Nigâri, Nakkaş Osman, Seyyid Lokman, Nakkaş Hasan ve Levni'nin eserleri tanıtılır.

9. KALEMİŞİ SANATI

9.1. Kalemîşi sanatını açıklar.

Kalemîşi sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

9.2. Kalemîşi sanatının tarihçesini açıklar.

9.3. Kalemîşi sanatında kullanılan motifleri ayırt eder.

9.4. Kalemîşi sanatında kullanılan teknikleri açıklar.

Dolmabahçe Sarayı, Sultan Ahmet Camii, Rüstempaşa Camii, Beylerbeyi Sarayı, Fatih Camii, Yıldız Hamidiye Camii, Süleymaniye Camii, Topkapı Sarayından örnekler gösterilir.

10. HALI-KİLİM SANATI

10.1. Halı-kilim sanatını açıklar.

Halı-kilim sanatının amacı ve kullanım alanları hakkında bilgi verilir.

10.2. Halı-kilim sanatının tarihçesini açıklar.

Orta Asya, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait halı-kilim örnekleri üzerinde durulur.

10.3. Halı ve kilimler üzerindeki desenlerin özelliklerini açıklar.